

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника (Україна)
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана (Україна)
Львівський торговельно-економічний університет (Україна)
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу (Україна)
Західноукраїнський національний університет (Україна)
Національний університет «Львівська політехніка» (Україна)
Державний університет «Житомирська політехніка» (Україна)
Миколаївський національний аграрний університет (Україна)
ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут» (Україна)
Івано-Франківська міська рада (Україна)
Бізнес асоціація Івано-Франківська (Україна)
Scientific Center of Innovative Research OÜ (Estonia)
Radboud Universiteit Nijmegen (Netherlands)
WSHIU Akademia Nauk Stosowanych (Poland)
University of Minnesota (USA)
Division of Health Policy and Management | University of Minnesota (USA)
Center for Healthy Aging and Innovation (USA)
Young America Capital, LLC (USA)
UpHealth, Inc (NYSE: UPH) (USA)
Opus Exec, CFO (USA)
Airo Group, Inc (USA)

Збірник тез доповідей

**Міжнародної науково-практичної конференції
«ПІДПРИЄМНИЦТВО ПІД ЧАС ВІЙНИ В УКРАЇНІ:
ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ»,
присвяченої 60-річчю кафедри підприємництва, торгівлі
та прикладної економіки**

**20 листопада 2023 р.
м. Івано-Франківськ**

УДК 005.342(477)]330.1-029:3“364”(043.2)

ПЗ2

Рекомендовано до друку вченою радою економічного факультету
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
Протокол № 8 від «13» грудня 2023 р.

Матеріали друкуються в авторській редакції. Відповідальність за науковий рівень публікацій, обґрунтованість висновків, достовірність результатів, наявність плагіату несуть автори.

ПЗ2 Підприємництво під час війни в Україні: виклики та можливості: збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 60-річчю кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки. Електронне видання. Івано-Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2023. 358 с.

ISBN 978-966-640-548-0

Матеріали конференції є результатом наукового аналізу, узагальнення та формулювання висновків з питань підприємництва під час війни в Україні. Вони надають можливість краще розуміти виклики і перспективи його розвитку та створюють підґрунтя для формулювання рекомендацій. Матеріали є цінним ресурсом для прийняття обґрунтованих рішень та розроблення ефективної політики у сфері підприємництва в умовах нестабільності.

Ці матеріали спрямовані на практичне та теоретичне осмислення теми конференції та можуть бути корисними для різних аудиторій, зокрема, керівників підприємств, установ, організацій; науковців, викладачів та інших зацікавлених сторін.

УДК 005.342(477)]330.1-029:3“364”(043.2)

ISBN 978-966-640-548-0

© Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника, 2023

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Голова оргкомітету:

Ігор Цепенда – д.політ.н., проф., ректор Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Співголова оргкомітету:

Петро Куцик – д.е.н., проф. ректор Львівського торговельно-економічного університету.

Заступники голови оргкомітету:

Валентина Якубів – д.е.н., проф., перша проректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Оксана Олійник – д.е.н., проф., перший проректор Державного університету «Житомирська політехніка».

Едуард Лапковський – к.мед.н., доцент, проректор з науково-педагогічної роботи Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Надія Пилипів – д.е.н., проф., завідувач кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Секретар оргкомітету:

Володимир Стефінін – к.е.н., доц., доцент кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Члени оргкомітету:

1. Іван Баланюк – д.е.н., проф., завідувач кафедри обліку і оподаткування Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

2. Іван Благун – д.е.н., проф., декан економічного факультету Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

3. Тарас Гнатюк – к.е.н., доц., заступник декана економічного факультету Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

4. Галина Гривнак – засновниця фінансової компанії Fin Impact, член правління Бізнес Асоціації Івано-Франківська.

5. Леся Дмитришин – д.е.н., проф., завідувач кафедри економічної кібернетики Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

6. Ольга Ємець – к.е.н., доц., доцент кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

7. Альона Ключник – д.е.н., проф., завідувач кафедри публічного управління та адміністрування і міжнародної економіки Миколаївського національного аграрного університету.

8. Омелян Левандівський – д.е.н., проф., завідувач кафедри фінансів Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

9. Руслан Марцінків – міський голова Івано-Франківська.

10. Михайло Мацола – к.е.н., доц., доцент кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

11. Сергій Надвичний – д.е.н., проф., директор навчально-наукового центру з організації освітнього процесу Західноукраїнського національного університету.

12. Ірина Перезова – д.е.н., проф., завідувач кафедри підприємництва та маркетингу Івано-Франківського державного технічного університету нафти і газу.

13. Олена Петрик – д.е.н., проф., завідувач кафедри аудиту Київського національного економічного університету.

14. Назарій Попадинець – д.е.н., старший дослідник, заступник директора з науково-педагогічної роботи Відокремленого структурного підрозділу «Навчальнонауковий інститут просторового планування та перспективних технологій Національного університету «Львівська Політехніка».

15. Ірина П'ятничук – к.е.н., доцент., завідувач кафедри управління та бізнес-адміністрування Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

16. Михайло Романюк – д.е.н., проф., завідувач кафедри менеджменту і маркетингу Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

17. Тарас Романюк – к.е.н., доц., доцент кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

18. Михайло Смушак – к.е.н., доц., заступник голови ІваноФранківська – директор департаменту інфраструктури, житлової та комунальної політики.

19. Світлана Судомир – д.е.н., проф., професор кафедри економіки і менеджменту, завідувач відділу навчально-науково-інноваційної діяльності ВП НУБіП України. «Бережанський агротехнічний інститут».

20. Юрій Ціжма – к.е.н., доц., доцент кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

21. Діана Шеленко – д.е.н., проф., професор кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

22. Віталій Шкроміда – к.е.н., доц., заступник декана економічного факультету Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

23. Sergii Grytsiuk - Dr., postdoctoral researcher, Radboud University, Nijmegen, Netherlands.

24. Kolisnichenko Paulina – Doctor of Economic Sciences, Vice Rector for International Cooperation, WSHIU Academy of Applied Sciences, Poznan, Poland.

25. Iryna Mihus, – Dr. Professor, Director, Scientific Center of Innovative Research OÜ, Estonia.

26. Mariya Pylypiv – PhD Founder & Member of the Board of Directors at UpHealth Inc (NYSE: UPH) Co-CEO and CoFounder at Opus Exec CFO at Airo Group Independent Investment Banker at Young America Capital, LLC, USA.

27. Tetyana Pylypiv Shippee, – Ph.D., FGSA Professor, University of Minnesota School of Public Health Associate Director of Research, Center for Healthy Aging and Innovation Co-Director, CTSI-ED KL2 Scholar Career Development Program Division of Health Policy and Management | University of Minnesota, USA.

Зміст

Напрямок 1. Роль жінок у підприємництві під час війни: досягнення та виклики.

<i>Іваненко В.С.</i>	ЖІНКИ-ПІДПРИЄМНИЦІ ПІД ЧАС ВІЙНИ: ДОСЯГНЕННЯ ТА ВИКЛИКИ	12
<i>Курепін В.М.</i>	ЖІНКИ В МІСЦЕВОМУ САМОВРЯДУВАННІ: ЖІНОЧЕ ЛІДЕРСТВО ПІД ЧАС ВІЙНИ	14
<i>Мацькевич А.О.</i>	ЖІНОЧЕ ЛІДЕРСТВО В УМОВАХ ВІЙНИ: АНАЛІЗ РОЛІ ЖІНОК У ПІДПРИЄМНИЦТВІ ПІД ЧАС ВОЄННИХ КОНФЛІКТІВ	17
<i>Пилипів Н.І., Пилипів І.В., П'ятничук І.Д.</i>	РОЗВИТОК ТА ПОСИЛЕННЯ РОЛІ ЖІНОК В УКРАЇНІ : ВІД ПЕРЕДОВОЇ ДО БІЗНЕС-ЛІДЕРСТВА	19

Напрямок 2. Гендерна рівність та роль громадського сектору в підприємництві під час війни: досягнення та завдання.

<i>Shipree, T. Pylypiv</i>	GENDER EQUITY AND THE ROLE IT PLAYS FOR BUSINESS DEVELOPMENT	23
<i>Костючок Р.П.</i>	ФАКТОРИ, ЩО ЗУМОВЛЮЮТЬ ГЕНДЕРНУ НЕРІВНІСТЬ У ПІДПРИЄМНИЦТВІ	25
<i>Ключник А.В., Гринюк Є. О.</i>	ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ - ЗАПОРУКА УСПІШНОГО ТА СТАЛОГО БІЗНЕСУ	27
<i>Курган Ю.О.</i>	УПРАВЛІННЯ ГРОМАДСЬКИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ ТА ЇХ ПСИХОЛОГІЧНА СТІЙКІСТЬ ПІД ЧАС ВІЙНИ	29
<i>Ляхович Х.І.</i>	УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНИМИ ПРОЄКТАМИ, СПРЯМОВАНИМИ НА ПІДТРИМКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ	32
<i>Пилипів Н.І. Подяча Я. В.</i>	КУЛЬТУРИ ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА ДІЛОВИЙ ЕТИКЕТ-ОСНОВА СТАБІЛЬНОГО БІЗНЕСУ	34
<i>Сидорук Д.В.</i>	МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИНЦИПУ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ	37
<i>Слатвінська Л. А.</i>	РОЛЬ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ	39
<i>Цюпа О.П. Плець І.І.</i>	ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ В ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	42

Напрямок 3 Штучний інтелект та інновації в умовах війни: можливості та обмеження.

<i>Bohashko O. L.</i>	INDICATORS OF INNOVATIVE ACTIVITY IN THE ECONOMY	46
<i>Буртняк І.В., Кушнір О.С.</i>	РОЗВИТОК ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В УКРАЇНІ В ПЕРІОД ВІЙНИ	48
<i>Буртняк І.В., Кашевський Р.М., Фуфалько О.Ю.</i>	ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ОСНОВА ІННОВАЦІЙНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ В ЕКОНОМІЦІ	51
<i>Гоцуляк К.І., Гоцуляк В.А.</i>	СУЧАСНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ВІЙНИ	53
<i>Гресько А.М.</i>	ВИКЛИКИ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ В УМОВАХ АКТИВНОЇ ФАЗИ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ 2022 – 2023 РР.	56
<i>Ємець О. І.</i>	ІНТЕГРАЦІЯ СИСТЕМИ БІЗНЕС-АНАЛІТИКИ ІЗ ШТУЧНИМ ІНТЕЛЕКТОМ	59

Напря́м 3 Штучний інтеле́кт та інновації в умовах війни: МОЖЛИВОСТІ ТА ОБМЕЖЕННЯ.

INDICATORS OF INNOVATIVE ACTIVITY IN THE ECONOMY

Bohashko O. L.,

Candidate of economic sciences, associate professor,

Associate professor of the department of marketing, management and business management

Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

Innovations are necessary for the development of any economy of the state. However, the statistical indicators used for accounting do not fully reflect the flow of innovations in the field of innovation, their use by various subjects of innovative activity, the impact of innovative activity on competitiveness and production efficiency, especially in the digital economy.

In order to understand the role and scale of innovations taking place, it is necessary to pay attention to the key trends of indicators of innovative development. The pace of change suggests that the structure of the economy will change dynamically in the future: innovative companies will transform entire industries and the entire economic perspective. These elements of the general problem have not been considered before. We will propose and justify possible ways of solving them. Let's consider the peculiarities of the innovative activity of some world economies.

Currently, the OECD (Organization for Economic Cooperation and Development) uses four groups of indicators describing different aspects of innovative activity. These include: 1) statistical indicators of the development of the field of research and development, or statistics of science (expenditure on research and development, the amount of scientific and technical potential, etc.); 2) patent statistics (dynamics of issuing protection documents for intellectual property objects); 3) bibliometric data on scientific publications and citations; 4) statistics of technological exchange (balance of payments, which characterizes the international transfer of technologies) [1; 3].

Bibliometric data to some extent reflect the “intensity and productivity” of basic research. The use of the results of fundamental research by applied and internal science is not amenable to any measurements and evaluations within the framework of the current system of calculating bibliometric indicators. Indicators of the technological balance of payments characterize only the flows of capital and technology, but do not provide an opportunity to assess their impact on technological evolution in the country, as well as on economic and technological security. Practically, the indicators of statistical science remain the main indicator of the “intensity” of innovative processes for a long time. The problem of finding indicators of innovative activity has now acquired a general character and refers not only to innovative activity, but also to the economy, ecology, and social sphere.

Advantages of the USA and Japan over the OECD countries in the field of innovation

Innovative activity of the USA and Japan	
USA	Japan
1) active import of scientific results;	1) active import of scientific results;
2) a high share of scientists and engineers among the economically active population;	2) a high share of scientists and engineers among the economically active population;
3) constant coordination of research in civil and military spheres;	3) permanent readiness to accept innovations created outside the company and outside the country;
4) close cooperation between universities and innovative companies;	4) interaction between units conducting scientific research in companies and universities;
5) a well-developed system of providing startups of high-tech companies with start-up capital;	5) stable relations between the financial sector and industry, which contributes to the implementation of long-term projects;
6) a cultural tradition that encourages risky capital investments and entrepreneurial initiative;	6) a cultural tradition that encourages the use of other people's experience and making improvements to it;
7) low cost of licensing and patenting of intellectual property objects.	7) coordination of activities of state bodies, universities and enterprises;
8) a simplified procedure for the registration of enterprises and a small number of prohibitive restrictions on their creation.	8) constant high mobility of personnel within companies.

Source: [1; 2; 3]

In order to compensate for lagging behind the USA and Japan in the field of innovation, a special action plan for supporting innovation has been developed in the OECD countries, which includes work in the following areas:

- Development of technological monitoring and forecasting methods;
- Development of training and retraining methods;
- Development of innovation evaluation methods;
- Improvement of innovation financing;
- Improvement of the taxation regime in the innovation sphere;
- Effective protection of intellectual property rights;
- Creation of a favourable legislative environment;
- Stimulation of innovations in small and medium-sized enterprises.

When choosing directions for the development of innovations, Ukraine should first of all build up competences in industries that already have serious competitive advantages, as well as concentrate efforts on the development of selective promising areas where there is a strong personnel potential for the development of the industry and a significant demand for innovations from the state.

The competitiveness of business increasingly depends on the effect of scale. For enterprises, this means the need to go beyond the Ukrainian market and increase production volumes with the

help of export opportunities. Companies need to make basic operational improvements, including implementing lean manufacturing tools and systems.

Consequently, new inventions and innovations have become a necessary part of everyday life. The speed of their development and implementation continues to increase. Setting ambitious goals and choosing priorities in all key areas of innovation (process, product innovation and business model innovation) taking into account the long-term horizon - during strategy preparation, investment, planning - is the key to the success of companies.

It is critically important for business to develop new competencies necessary to create and launch innovative products to the market for the changed market conditions:

- it is necessary to ensure the widest possible search for opportunities for innovation, including outside one's own business, for example, by establishing partnerships with international companies, regular exchange of best practices, active use of the competencies of the entire value chain - suppliers of components, software, as well as customers.;

- it is very important to build an established process of development and implementation of innovations in the company, which will allow to shorten the cycle of development of initiatives, quickly reduce risks and manage the efficiency of the portfolio as a whole. An established system of working with partners and external contractors throughout the value chain also plays a big role;

- it is necessary to provide the means and mechanisms of management and decision-making - fast, efficient, high-quality and with minimal risks, as well as the possibility of operational testing of concepts. Among other things, these management tools should ensure flexible investment management.

References:

1. Bohashko O. «The «Knowledge Triangle» Is a Modern Concept for Managing the Development of Education, Science and Innovation. *Proceedings of the 35th International Business Information Management Association Conference (IBIMA)*, 1-2 April 2020, Seville, Spain. P. 5964–5971
2. Irawan T. ICT and Economic Development: Comparing ASEAN Member States. *Int Econ Policy*. 2014. 11:97–114. DOI: 10.1007/s10368-013-0248-5.
3. Kirilchuk S. P., Nalivaychenko E. V., Apatova N. V., Skorobogatova T. H., Boychenko O. V. Managing Intellectual Property in Information Economy. *Astra Salvensis*. 2018. Vol. VI. Sp. Iss. P. 711–721.

РОЗВИТОК ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В УКРАЇНІ В ПЕРІОД ВІЙНИ

Буртняк І.В.,
д.е.н., професор, професор кафедри економічної кібернетики
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
Кушнір О.С.,
к.е.н, старший викладач кафедри економічної кібернетики
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Розвиток штучного інтелекту в Україні в період війни є актуальною та важливою темою, яка стосується безпеки, оборони, медицини, освіти та інших сфер діяльності. За допомогою штучного інтелекту можна виконувати різні завдання, які потребують людського інтелекту, а також створювати нові технології та продукти. Однак, штучний інтелект також

Електронне наукове видання

**ПІДПРИЄМНИЦТВО ПІД ЧАС ВІЙНИ В УКРАЇНІ:
ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ**

**Збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної
конференції
присвяченої 60-річчю кафедри підприємництва,
торгівлі та прикладної економіки
20 листопада 2023 р.**

Видано в авторській редакції

Головний редактор *Василь Головчак*

Підписано до друку 13.12.23. Формат 60×84/8.
Гарнітура «Times New Roman».
Ум. друк. арк. 41,6.

Видавець

Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника
76018, м. Івано-Франківськ, вул. С. Бандери, 1,
тел. 75-13-08, e-mail: vdvcit@pnu.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 7616 від 26.05.2022

ISBN 978-966-640-548-0